

Heidi Pekkala, Laura Soosalu

Heinäjoen silta, Pihtipudas

Siltaympäristön hoito- ja ylläpitosuunnitelma

Heidi Pekkala, Laura Soosalu

Heinäjoen silta, Pihtipudas

Siltaympäristön hoito- ja ylläpitosuunnitelma

Toiminta- ja suunnitelma-asiakirjat

Tiehallinto

Tampere 2009

Kansikuva: Laura Soosalu

Verkkajulkaisu pdf (www.tiehallinto.fi/julkaisut)

ISBN 978-952-221-171-2

TIEH 1000219-v-09

TIEHALLINTO

Keskushallinto

Opastinsilta 12 A

PL 33

00521 HELSINKI

Puhelin 0204 22 11

Heidi Pekkala, Laura Soosalu: Heinäjoen silta, Pihtipudas: Siltaympäristön hoito- ja ylläpitosuunnitelma. Tampere 2009. Tiehallinto, Hämeen tiepiiri. Toiminta- ja suunnitelma-asiakirjat. 26 s. + liitt. 1 s. ISBN 978-952-221-171-2. TIEH 1000219-v-09.

Asiasanat: Sillat; kunnossapito; museotiet; historia; rakennettu ympäristö; tieliikenne; nähtävyydet; Keski-Suomen tiepiiri

Aiheluokka: 70; U061.5

TIIVISTELMÄ

Heinäjoen silta, silta numero KeS-448, sijaitsee Myllysuontielle (tienumero 16953, Ruukintie) Pihtiputaalla pohjoisessa Keski-Suomessa. Silta ylittää Putaanvirran taajaman keskustan tuntumassa. Tiehallinto on valinnut vuonna 1924 valmistuneen kaksiaukkoisen holvaamalla tehdyn särkykivisillan osaksi museotie- ja -siltakokoelmaansa vuonna 1982. Silta on tietoarvoltaan, tieliikennehistorialliselta arvoltaan ja säilyneisyysarvoltaan merkittävä. Sillan historiasta on laadittu tieteelliset kriteerit täyttävä tutkimus. Museovirasto on myös luokitellut Heinäjoen sillan valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetun ympäristön kohteeksi.

Sillan ympäristö on asemakaavassa osoitettu puistoalueiksi sekä erillispientalojen ja asuin- että liikekorttelien alueiksi. Sillan koillispuolella Ohtolantien ja Ruukintien risteyksessä on alue, jossa sijaitsee sillan opastaulu ja pysäköintipaikka.

Itse silta on luokiteltu v. 2007 laaditussa tarkastusraportissa yleiskunnoltaan hyväksi. Sillan detaljeissa, mm. kaiteissa, on kuitenkin kunnostustarvetta. Sillan penkereet ovat osin hoitamattoman ja näkymiä rajoittavan kasvillisuuden peittämiä.

Tämän suunnitelman tavoitteena on sillan ja sen lähiympäristön maisemallisen ja taajamakuullisen ilmeen kohentaminen pääsääntöisesti ympäristöhoidollisin toimenpitein. Kohteen saavutettavuutta, pysäköintijärjestelyjä ja opastusta, on esitetty parannettavaksi. Suunnitelmassa on esitetty hoidon alueurakkaan sisällytettävät siltaympäristöön kertaluonteisesti, vuosittain ja pitkällä aikavälillä tehtävät hoitotoimenpiteet. Lisäksi on esitetty toimenpiteitä, joiden toteuttamisesta vastaa kunta.

ESIPUHE

Tämä siltaympäristön hoito- ja ylläpitosuunnitelma on laadittu Hämeen tiepiirin toimeksiannosta. Suunnitelma on Tiehallinnon museotie- ja siltakokoelmaan sisältyvien siltakohteiden ympäristönhoidon ja kehittämisen pilottisuunnitelma.

Tilaaajan edustajana työssä on ollut ympäristövastaava Marketta Hyvärinen Hämeen tiepiiristä. Pääkonsulttina työssä on toiminut Mobilia, josta työhön ovat osallistuneet asiantuntijoina amanuenssi Heidi Pekkala ja museonjohtaja Kimmo Levä. Alikonsulttina työssä on ollut Destia Oy, jossa suunnitelman laatimisesta ja työn raportoinnista on vastannut maisema-arkkitehti Laura Soosalu. Avustajana on toiminut suunnitteluassistentti Mervi Koivula.

Työn alkuvaiheessa järjestettiin maastokäynti, johon osallistuivat aluearkkitehti Helena Raatikainen ja yhdyskuntatekniikan päällikkö Ari Kahilainen Pihlputaalta.

Suunnitteluryhmän kokoontumisten lisäksi on pidetty tilaaajan kanssa yksi varsinainen suunnittelukokous, jossa käsiteltiin suunnitelmaluonnosta. Kommentteja työn luonnosvaiheessa on saatu tilaaajan ja kunnan lisäksi suunnittelupäällikkö Hannu Keralammelta Keski-Suomen tiepiiristä.

Tampereella maaliskuussa 2009.

Tiehallinto
Hämeen tiepiiri

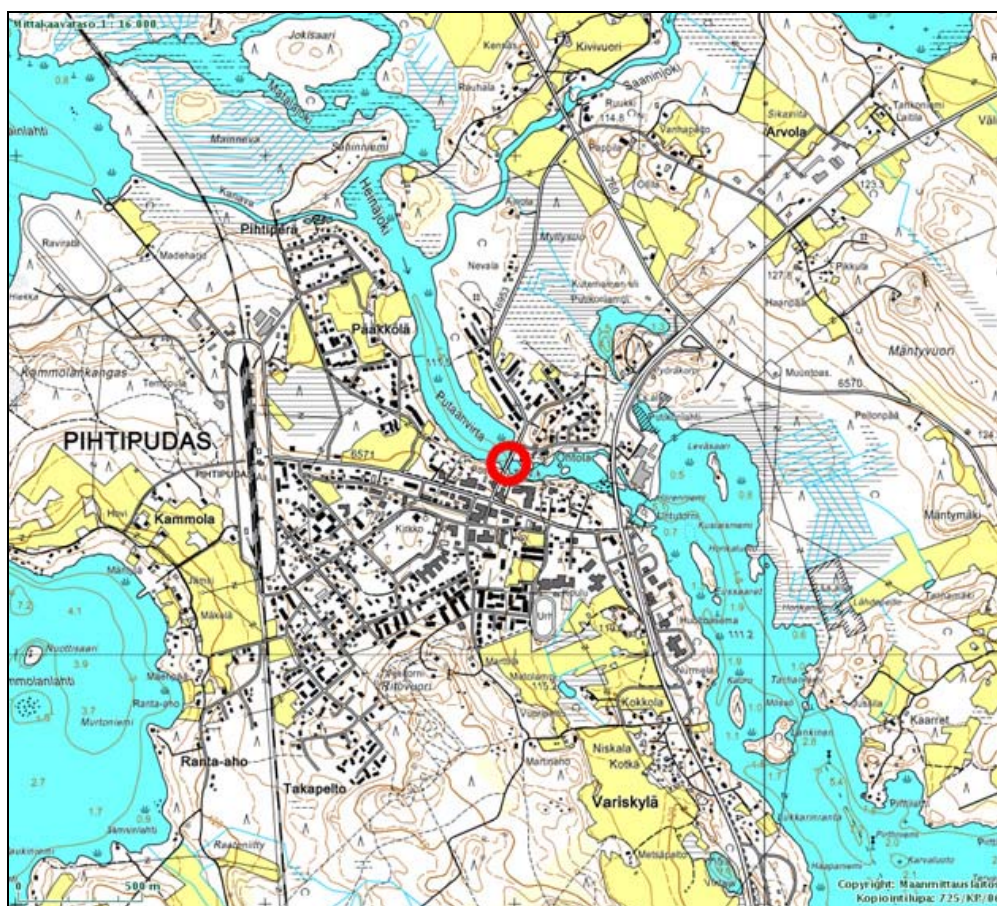
Sisältö

1	LÄHTÖTIEDOT	9
1.1	Sillan sijainti	9
1.2	Sillan historia	9
1.3	Kivisillan rakennusvaiheet	10
2	ALUEEN NYKYTILA	12
2.1	Maankäyttö ja maanomistus	12
2.2	Siltarekisterin tiedot	13
2.3	Sillan arvoluokitus	14
2.4	Sillan ja sen ympäristön nykytila	15
3	SILTAYMPÄRISTÖN KUNNOSTAMINEN	18
3.1	Tavoitteet	18
3.2	Toimenpiteet	18
3.2.1	Silta ja sen lähiympäristö	18
3.2.2	Pysäköintialue	19
3.2.3	Maisemanhoito ja virkistys	21
3.3	Alueurakkaan sisällytettävät siltaympäristön hoitotoimenpiteet	22
3.3.1	Kertaluonteiset toimenpiteet	22
3.3.2	Vuosittaiset hoitotoimenpiteet	23
3.4	Pitkän aikavälin kunnostustoimenpiteet	23
3.5	Kunnan hoitovastuulle esitettävät toimenpiteet	23

1 LÄHTÖTIEDOT

1.1 Sillan sijainti

Putaanvirran ylittävä Heinäjoen silta, silta numero KeS-448, sijaitsee Pihtiputaan kunnassa pohjoisessa Keski-Suomessa. Silta sijaitsee taajaman keskustan tuntumassa Myllysuontielle, tiennumero 16953 (Ruukintie). Siltaan liittyvä pysäköintialue ja levähdyspaikka sijoittuu Ohtolantien ja Ruukintien risteykseen Putaanvirran pohjoispuolelle.

Kuva 1. Heinäjoen sillan sijainti. (Kartta: A-insinöörit Oy 2007)

1.2 Sillan historia

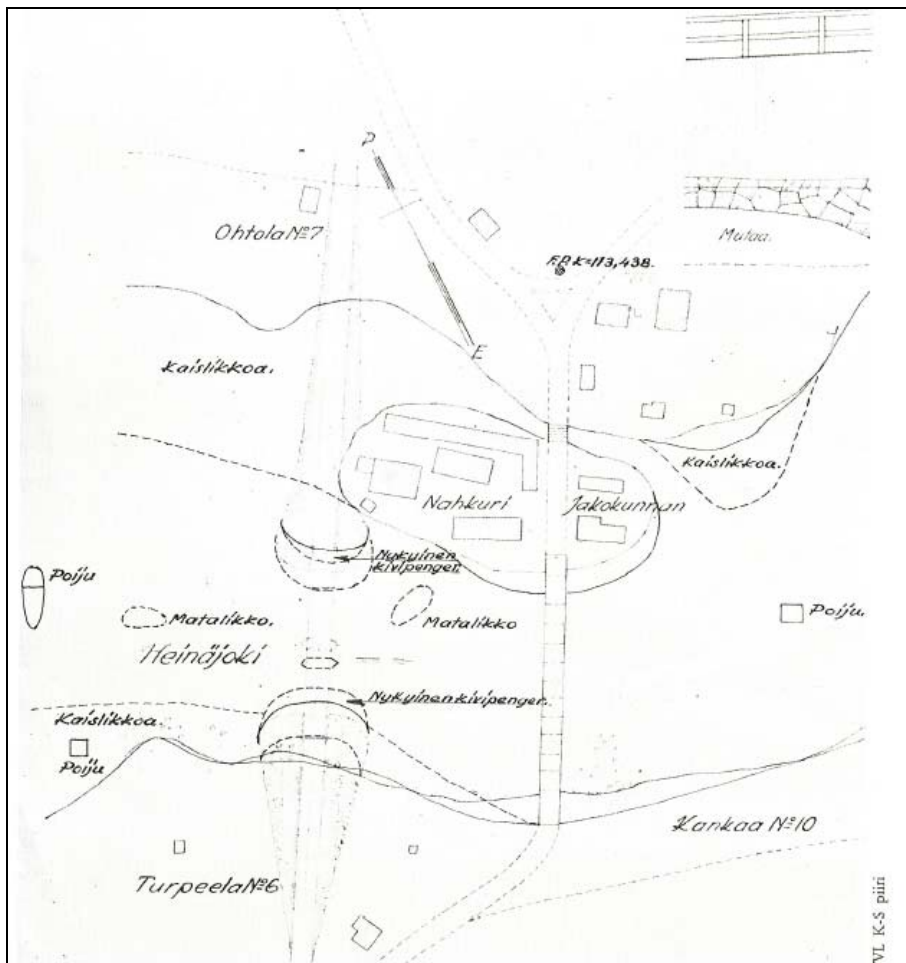
Pihtiputaan Heinäjoen sillan historiasta on tehty tutkimus v. 1987, joka ilmestyi Tie- ja vesirakennuslaitoksen Tiemuseon julkaisusarjassa. Teoksessa on kuvattu sillanrakennuksen ja autoliikenteen kehitystä Suomessa ja Putaanvirran pitäjän liikenneoloja. Teoksessa on käyty läpi kivisillan suunnittelun ja rakentamisen moninaisia vaiheita suunnittelun vireillepanosta v. 1908 aina sillan lopulliseen valmistumiseen korjaustöiden jälkeen v. 1927.

Pihtiputaan liikenneolojen kehitystä on kuvattu myös v. 2007 ilmestyneessä Saija Silénin toimittamassa Pihtiputaan kulttuuriympäristöohjelmassa "Muinaisuuden metropolista nykypäivään".

1.3 Kivisillan rakennusvaiheet

Uuden kivisillan rakentaminen päätettiin käynnistää Pihtiputaan kunnassa 28.9.1908, jolloin kuntakokous antoi kunnallislautakunnan esimiehen tehtäväksi selvittää voidaanko vanhan puusillan tilalle rakentaa kivisilta. Sillan rakentamispäätös tehtiin 14.12.1908. Silta päätettiin sijoittaa puusiltaa ylemmäksi joen virtaussuunnassa.

Siltapaikasta, alikulkukorkeudesta ja siltatyypistä sekä sillan rakentamiskustannuksista ei päästy kovin nopeasti yksimielisyyteen TVH:n ja Pihtiputaan tienpitovelvollisten välillä. Lisäksi maailmansodan aiheuttamat raudan ja sementin saantivaikeudet lykkäsivät sillan rakennustöiden aloittamista. Insinööri Tennbergin v. 1915 laatiman suunnitelman mukainen tarjouspyyntö lähetettiin urakoitsijoille vasta syyskesällä v. 1922. Edullisimman tarjouksen antoi Granit Oy, joka valittiin sillan rakentajaksi. Siltapaikkaa jouduttiin vielä siirtämään kantavan pohjan vuoksi ja muutosehdotukset piirustuksiin hyväksyttiin TVH:ssa 9.10.1923.

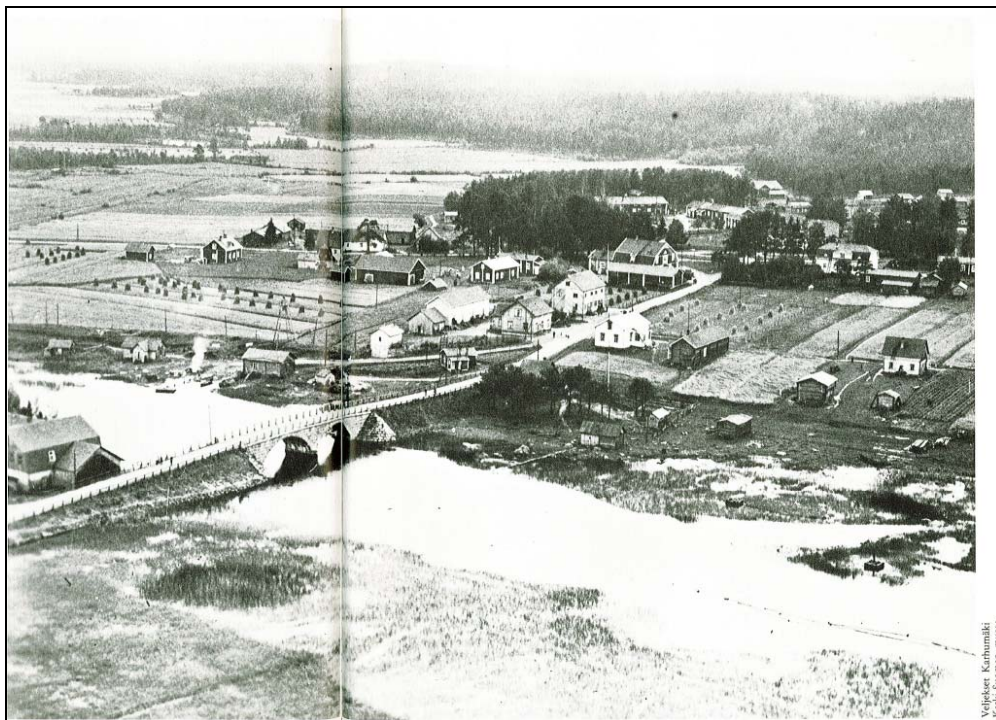

Kuva 2. Uuden kivisillan suunniteltu siltapaikka, TVL K-S piiri. Kuva Tiemuseon julkaisusta Heinäjoen silta Pihtiputaalla 1987 s. 39.

Sillan rakentaminen käynnistyi kesällä 1923. Perustusten teko osoittautui hyvin vaativaksi vedenalaisten valujen ja paineellisen pohjaveden vuoksi. Sillan rakentamisen aikoina kivityöt tehtiin lähestulkoon käsityönä. Myös siltatyömaasta vastaava rakennusmestari vaihtui tiheään hankalan työmaan vuoksi. Perustusten valmistuttua varsinainen sillan rakentaminen eteni nopeasti, työ kesti reilun vuoden. Granit Oy sai sillanrakennustyömaan valmiiksi marraskuun puolessa välissä 1924. Sillan lopputarkastuksessa havaittiin vielä puutteita, jotka korjattiin v. 1926 loppuun mennessä. Ylimääräisiä vahvistustöitä tehtiin vielä lokakuussa 1927, jolloin TVH:n Vaasan tiepiiri vastaanotti työn lopullisesti. Sillan lopullisiksi rakennuskustannuksiksi tuli runsas 600 000 markkaa, josta urakoitsijan tappio oli hiukan yli 60 000 markkaa. Silta oli muihin tuon ajan kivisiltoihin verrattuna kallis.

Siltatyömaa oli lähes kaksikymmentä vuotta Pihtiputaan tärkeimpiä rakennustyömaita, joka tarjosi työtä myös monille paikkakuntalaisille. Työmaalla työskennelleet ammattimiehet, kivenhakkaajat, olivat kotoisin muualta Suomesta ja levittivät taitoaan myös paikallisille rakentajille. Kivisillan rakentamiseen vaikutti myös olennaisesti se, että paikkakunnalta oli saatavilla hyvälaatuisia rakennuskiveä.

Uuden valtatie 4 betonisilta valmistui v. 1962 ja Heinäjoen kivisilta jäi paikallisliikenteen käyttöön. Silta nimettiin museosillaksi v. 1982.

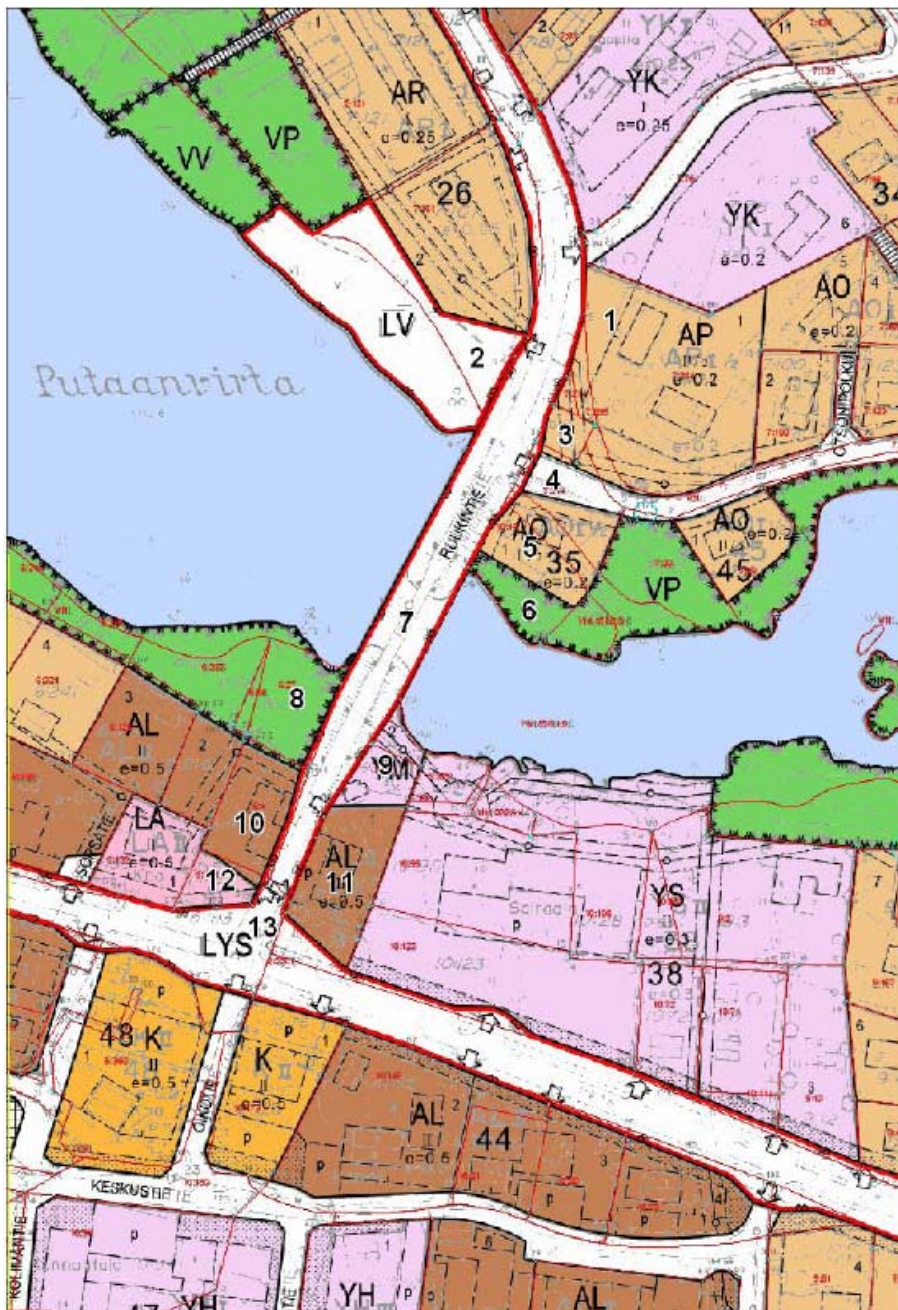

Kuva 3. Uusi Heinäjoen kivisilta nykyistä huomattavasti avoimemmassa maisemassa, alkuperäinen kuva Veljekset Karhumäki, Keski-Suomen museo, Tiemuseon julkaisusta Heinäjoen silta Pihtiputaalla 1987 s. 58–59.

2 ALUEEN NYKYTILA

2.1 Maankäyttö ja maanomistus

Silta sijaitsee Pihtiputaan taajaman keskustan tuntumassa. Sillan ympäristö on asemakaavassa puistoaluetta, asuin- ja liikerakennusten korttelialuetta sekä erillispientalojen korttelialuetta ja museorakennusten korttelialuetta. Asemakaava ei ole kaikilta osin nykyisen maankäytön ja tavoitteiden mukainen ja sitä tullaan muuttamaan. Asemakaavassa tulisi merkitä Ruukintielle katualue maankäyttö- ja rakennuslain 83 §:n perusteella.

Kuva 4. Ote Kirkonseudun asemakaavasta, Pihtiputaan kunta.

Asemakaavaotteeseen on merkitty myös numeroin sillan läheisyydessä olevien alueiden nykyiset maanomistustiedot, jotka ovat seuraavat:

NRO	KIINT.TUNNUS	KIINT.NIMI	OMISTAJA	LÄHIOSOITE	PNRO	POSTITMIP
1	60140400070214	Ohtola	Yliriesto Liisa Marjatta	Ruukintie 10	44800	PIHTIPUDAS
2	60140400070101	Sillankorva	Asunto Oy Pihtiputaan Sillankorva		44800	PIHTIPUDAS
3	60140400070205	Infola	Suomen Valtio/Tielaitos			
4	60140400070214	Ohtola	Yliriesto Liisa Marjatta	Ruukintie 10	44800	PIHTIPUDAS
5	60140400100016	Siltasaari	Tenhunen Lauri kp	Ohtolantie 2	44800	PIHTIPUDAS
6	60140400100016	Siltasaari	Tenhunen Lauri kp	Ohtolantie 2	44800	PIHTIPUDAS
7	60189500016953	Myllysuon paikallistie				
8	60140400060027	Sillanpää	Strandman Simo Julius	Ruukintie 1	44800	PIHTIPUDAS
9	60140400060329	Sillankorva	Pihtiputaan Kunta	PL 36	44801	PIHTIPUDAS
10	60140400060004	Harju	Strandman Simo Julius	Ruukintie 1	44800	PIHTIPUDAS
11	60140401430000	Onnela	Pihtiputaan Osuuspankki	Asematie 14	44800	PIHTIPUDAS
12	60140400060143	Mäkipelto	Sairanen Veli Jaakko Tapani	Reisjärventie 1379	44860	ALVAJÄRVI
13	60189500006576	Pihtiputaan kuorm.al.tie yhdys				
14	60187600010000	VESIALUE	Pihtiputaan jakokunta			

2.2 Siltarekisterin tiedot

Heinäjoen sillan numero on KeS-448. Siltarekisterin mukaan Myllysuon paikallistiellä sijaitsevan sillan pituus on 41,3 m, hyödyllinen leveys 4,9 m ja vapaa-aukot ovat 13,0 m + 13,0 m. Alikulkukorkeudet ovat 3,7 ja 3,7m. Valmistumisvuodeksi on mainittu 1924. Silta on yleistarkastuksessa arvioitu päällysrakenteeltaan ja yleiskunnoltaan hyväksi. Kaidetyyppi on korkea ja tiheä ja kaidepylväät ovat luonnonkiveä. Sillalla on väistämisvelvollisuus, joka on osoitettu liikennemerkkein.

Kuva 5. Sillalla on nopeusrajoitus 40 km/h ja tien kapeneminen ja väistämisvelvollisuus on esitetty liikennemerkkein. Tiellä ja sillalla on perinteinen maantievalaistus. Kuva keskustan suunnasta (Kuva: Laura Soosalu)

2.3 Sillan arvoluokitus

Tiehallinto on valinnut Heinäjoen kaksiaukkoisen holvaamalla tehdyn särkykivisillan osaksi museotie- ja -siltakokoelmaansa vuonna 1982. Vuonna 2007 museoteistä ja -silloista valmistui selvitys, jonka avulla kohteiden sopivuutta osaksi kokoelmaa arvioitiin uudelleen. Työkaluna arvioinnissa käytettiin arvoluokitusta, jossa kohdetta arvioidaan kolmen kriteerin avulla: tietoarvo, tieliikennehistoriallinen arvo ja säilyneisyysarvo.

Heinäjoen silta sai arvioinnissa parhaimman pistemäärän jokaisen kriteerin osalta. Sillan tietoarvo on suuri, sillä sen historiasta on julkaistu tieteelliset kriteerit täyttävä tutkimus. Tieliikennehistoriallista arvoa nostaa se, että sillan rakentaminen kuuluu tieliikenteen historian kannalta keskeiseen ajanjaksoon, autoistumisen aikaan 1920–1930-luvulla. Lisäksi se edustaa aikakaudelleen tyypillistä siltatyyppiä ja on erinomainen esimerkki laadukkaasta kivisillanrakentamistaidosta. Silta on säilynyt pääpiirteissään alkuperäisessä asussaan, joten sen säilyneisyysarvo todettiin myös hyväksi.

Arvoluokituksen perusteella silta valittiin pysyvästi säilytettäväksi museokohteeksi. Tämä tarkoittaa, että sen säilymistä vaalitaan kunnostamalla sitä museologisin menetelmin ja sen säilyttämiseksi tehdään kehittämissuunnitelma, jolla turvataan sen säilyttämisedellytykset ja toiminta aktiivisena museokohteenä. (Kirsi Liimatainen, Tiehallinnon museotiet ja -sillat Tiehallinnon sisäisiä julkaisuja 11/2007).

Museovirasto on luokitellut Heinäjoen sillan valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetun kulttuuriympäristön kohteeksi. Silta on siten osa kansallista vaalittavaa rakennusperintöämme. (Museovirasto; Rakennettu kulttuuriympäristö, Valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristökohteiden luettelo 1993).

Kuva 6. Sillan ja sen lähiympäristön nykyinen ilme. (Kuva: Laura Soosalu)

2.4 Sillan ja sen ympäristön nykytila

Maisema ja kulttuuriperintö

Pihtiputaan taajama sijaitsee Keski-Suomen järvisuudalla itäisen Järvi-Suomen ja Suomenselän rajamailla. Maastossa on selvästi havaittavissa kaakko-luodesuuntaisuus, harjujen ja selänteiden välissä on järvi-altaita ja kapeita vesireittejä. Maasto on topografialtaan vaihtelevaa ja maaperä kauraa, metsät ovat kuusi- tai mäntyvaltaisia. Esihistoriallisella ajalla asutus leviittäytyi jokien ja järvien rannoille, suuri osa maakuntaa oli hämäläisten eränkäyntimaita. Pysyvä maanviljelys asettui järvien viljaville rannoille ja mäkien huuhtoutumattomille lakialueille. Seudun kulttuuri on saanut vaikutteita sekä itäisestä että läntisestä Suomesta.

Heinäjoen silta sijoittuu Alvajärven ja Putaanlahden yhdistävän Heinäjoki-Putaanvirran kapeikkoon. Muutoin leveää jokiuomaa reunustavat reheväsuiset rantaniityt ja metsät sekä rantaan asti ulottuva asutus. Silta näkyy kauaksi ylävirran puolelta katsoen, alavirran puolella näkymiä peittää runsas kasvillisuus. Heinäjoen ja Putaanvirran rannoilla on lukuisia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Siltaa lähinnä on Ohtola, Putaanvirran pohjoisrannalla viljelysmaalla sijaitseva kivikautinen asuinpaikka, josta pääosa on tonttimaalla ja mahdollisesti tuhoutunut. Sillan ympäristössä on myös paikallisesti arvokasta rakennuskantaa, jolla on myös maisemallista merkitystä, esim. sillan koillispuolella mäellä sijaitseva Ohtolan tila.

Kuva 7. Näkymä ylävirran puolelta kohti Heinäjoen siltaa. (Kuva: Laura Soosalu)

Opastus

Opastus sillalle on osoitettu selkeästi. Valtatieltä 4 keskustaän käännnyttäes-
sä on ensimmäinen opaste sillalle heti liittymän läheisyydessä Asematiellä.
Seuraavat opasteet sijaitsevat Asematien ja Ruukintien risteyksessä. Myös
pohjoisesta sillalle saavuttaessa on opaste ennen Ohtolantien liittymää.

Kuva 8. Sillan opaste Asematien ja Ruukintien risteyksessä ja Ruukintiellä Putaanvirran pohjoispuolella. (Kuvat: Laura Soosalu)

Sillan ja sen lähiympäristön yleisilme

Silta ja sen lähiympäristö on yleisilmeeltään hyvä. Yksityiskohtia tarkasteltaessa ilmenee kuitenkin korjaus- ja kunnostustarvetta. Tien taseaus on nous-
sut päällystämisen yhteydessä huomattavasti alkuperäistä tasoa korkeam-
malle, joka on nähtävissä kannen reunalla. Samalla siltakaide on käytännös-
sä madaltunut. Sillan kaide on osittain ruostunut puhki ja maalipinta on huo-
nokuntoinen. Pengerosuuden kaiteet on hiljattain uusittu ja ne ovat hyväkun-
toiset ja siistit.

Kuva 9. Sillan kaiteet kaipaavat kunnostusta. Päällyste on n. 20 cm alkuperäistä kannen tasoa korkeammalla. (Kuvat: Laura Soosalu)

Sillan itäreunassa on epämääräisesti roikkuva ilmaakaapeli. Tie ja silta on va-
laistu perinteisellä tievalaisimella.

Sillan penkereissä kasvaa puustoa; koivuja, haapoja, leppiä ja mäntyjä. Penkereet ovat osittain vesakoituneet ja peittävät näkymiä Putaanvirralle.

Puuston seassa on myös lahopuita. Yleisilme on paikoin epäsiisti ja hoitamaton. Penkereet rajautuvat asuinpihoihin.

Kuva 10. Siltaympäristö syys- ja kesäasussa (Kuvat: Laura Soosalu, Marketta Hyvärinen)

Info- ja pysäköintialue

Sillan pohjoispuolella Ruukintien ja Ohtolantien risteyksessä on pysäköintipaikkana toimiva levähdysalue. Alueella kasvaa niittymäistä nurmea, jota ympäröi koivuvaltainen puusto.

Opaste sillalta info- ja pysäköintialueelle puuttuu. Alueella sijaitsee ilmeeltään kulunut katos, jossa on erilaisia huonokuntoisia opastauluja. Katoksen käyttö lienee vähäistä, paikalta ei myöskään ole näköyhteyttä sillalle. Alue on kuitenkin sijainniltaan luonteva pysäköintipaikaksi.

Kuva 11. Heinäjoen sillan infoalue tämän hetkisessä asussaan. (kuvat: Mobilia, Laura Soosalu)

3 SILTAYMPÄRISTÖN KUNNOSTAMINEN

3.1 Tavoitteet

Tavoitteena on sillan ja sen lähiympäristön maisemallisen ja taajamakuullisen ilmeen kohentaminen pääsääntöisesti ympäristönhoidollisin toimenpitein liikenneturvallisuus huomioon ottaen. Myös kohteen saavutettavuutta, eli pysäköintijärjestelyjä ja opasteita, esitetään parannettavaksi. Tavoitteena on tuoda nykyistä paremmin esille sillan arvoa osana valtakunnallista tieliikenteen historiaa sekä sen merkitystä paikallisena kulttuuriperintökohteena. Silta on tärkeä osa Putaanvirran maisemaa ja historiaa, joka tulee ottaa huomioon myös Putaanvirran maisema- ja ympäristöhoitotoimenpiteitä suunniteltaessa.

Lisäksi esitetään lista toimenpiteistä, jotka on tarpeellista tehdä pidemmällä aikavälillä sillan ympäristön arvon säilymiseksi.

3.2 Toimenpiteet

3.2.1 Silta ja sen lähiympäristö

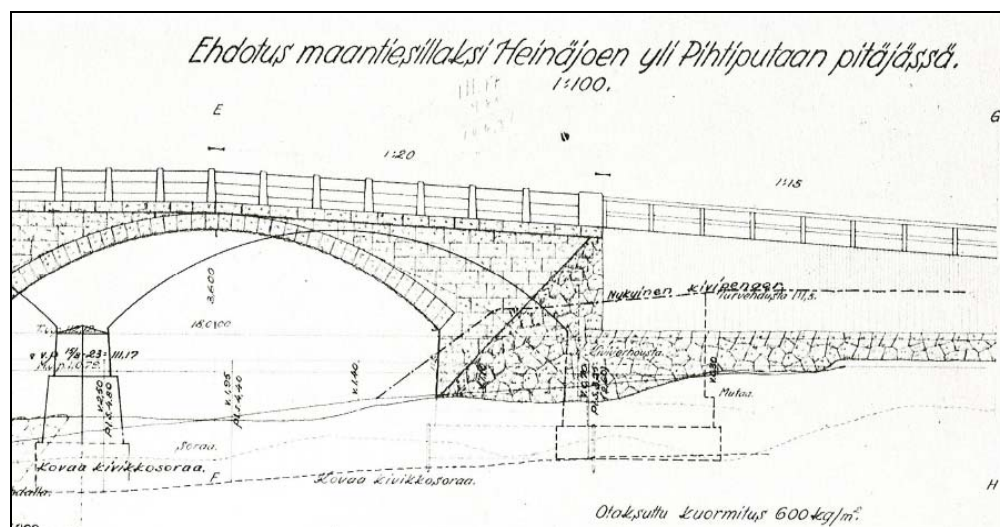
Rakenteet

Sillan rakenteissa ei ole välitöntä kunnostustarvetta. Itse museosillan ylläpidon ja kunnostustarpeiden selvittämiseksi on tarpeen tehdä yksityiskohtaisempi kuntokartoitus ja suunnitelma.

Kaiteet

Sillan alkuperäistä kaidetyyppiä muutettiin 1980-luvulla. Kaidejohteita lisättiin putoamisvaaran vuoksi.

Sillan kaiteet esitetään kunnostettavaksi. Kaiteet tarkistetaan ja ruostuneet kaiteen osat korvataan uusilla ja kaide maalataan vaaleaksi nykyistä väriä vastaavalla sävyllä. Kaide on tyypiltään lähellä alkuperäisissä piirustuksissa esitettyä, joten sitä ei tarvitse muuttaa.

Kuva 12. Ote alkuperäisestä siltapiirustuksesta, Tiemuseon julkaisusta Heinäjoen silta Pihtiputaalla 1987 s. 41.

Valaistus

Sillan ja Ruukintien valaistuksen uusimisen tullessa ajankohtaiseksi esitetään nykyinen maantievalaistus uusittavaksi taajamaympäristöön paremmin soveltuvalla valaisimella. Yhtenäinen valaistus tulisi ulottaa vähintään Asematien ja Ohtolantien risteyksessä olevan pysäköintialueen välille. Tässä yhteydessä esitetään harkittavaksi myös sillan erikoisvalaistusta esim. korostamalla kivihoivikaaria ja kivikeiloja.

Ilmakaapeli

Ilmakaapeli esitetään siirrettäväksi vesistön pohjaan.

Vihertyöt

Sillan lähiympäristöä avarretaan raivaamalla nykyistä kasvillisuutta, mm. vesakkoa, huonokuntoisia ja liian tiheässä kasvavia puita. Pitkäikäisiä, maisemallisesti arvokkaita mäntyjä suositaan. Raivauksen avulla parannetaan näkymiä ympäröivään vesistömaisemaan ja sillan näkyvyyttä ympäröivästä maisemasta katsoen. Sillan keiloissa kasvava puusto heikentää myös kiveysten kestävyttä, koska puiden juuret rikkovat ja liikuttavat kiviä. Suunnitelmassa on esitetty säilytettävä ja raivattava kasvillisuus tiealueella.

Polut

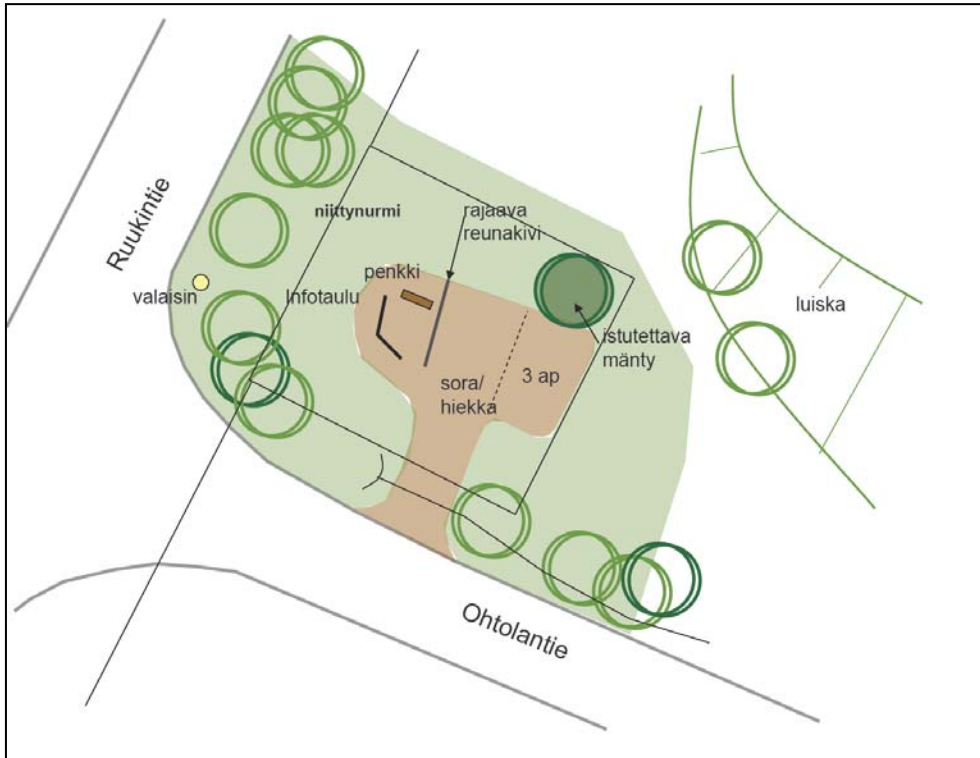
Suunnitelmassa on esitetty ns. jätkepolun rakentamista sillan keskustanpuoleiseen pengertuiskaan tien länsipuolelle. Kaiteen taakse voidaan myös vaihtoehtoisesti rakentaa pienet portaat. Polkua pitkin on mahdollisuus kulkea rantaan.

3.2.2 Pysäköintialue

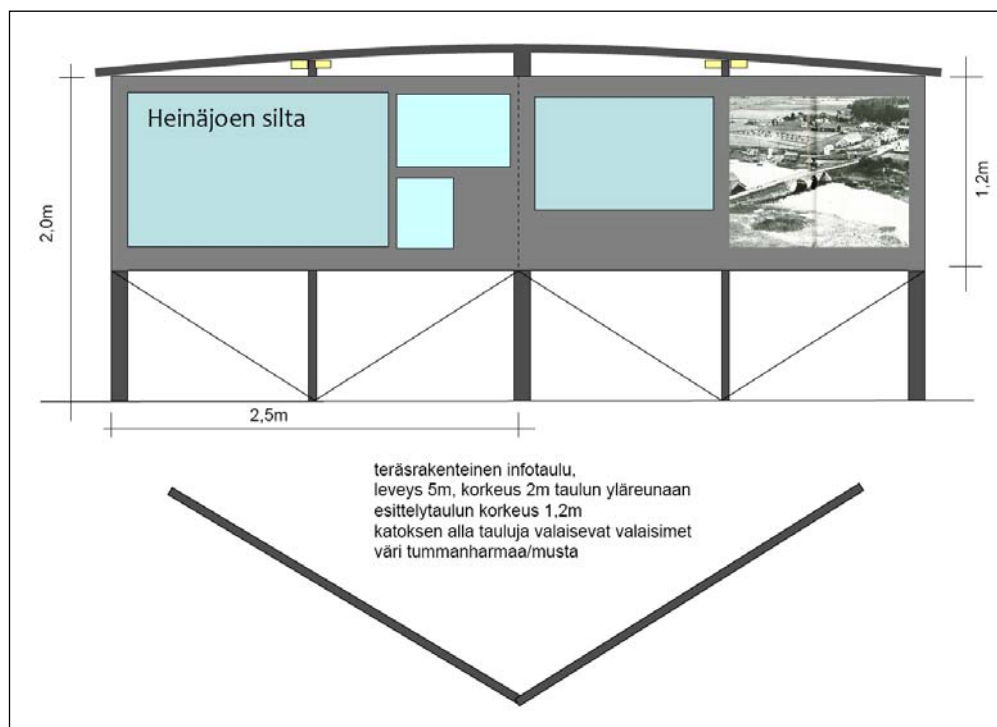
Pysäköintialueen toiminnallisia järjestelyjä esitetään selkeytettäväksi. Katos poistetaan ja sen tilalle sijoitetaan infotaulu. Lisävarusteena paikalle voidaan tuoda penkki.

Alueelle sijoitetaan kolme pysäköintipaikkaa, jotka rajataan infotaulun ympäristöstä reunakivellä. Pysäköintipaikka merkitään liikennemerkillä.

Infotaulu esitetään rakennettavaksi teräsrakenteisena ja maalattavaksi tumman harmaaksi, esim. RAL 7024, grafiitinharmaa. Aluetta ei esitetä valaistavaksi erillisellä pylväsvalaisimella, puustoa harventamalla riittää tievalaistus myös pysäköintialueen valaistukseen. Infotaulun näkyvyyttä voidaan kuitenkin parantaa sijoittamalla siihen kohdevalaisin. Infotaulusta laaditaan erilliset toteutuspiirustukset, jota voidaan käyttää myös muissa vastaavissa kohteissa.

Kuva 13. Esitys pysäköintialueen ja Infopisteen järjestelyiksi. Infotaululle ja mahdolliselle penkille varattu alue rajataan pysäköintipaikoista reunakivellä.

Kuva 14. Periaatepiirros uudesta infotaulusta.

Infotaulun sisältö

Infotaulun sisältöä muutetaan nykyisestä. Tauluun sijoitetaan tekstin lisäksi laaja kartta silta-alueesta, johon on merkitty ympäristössä olevat näkömäpisteet sillalle. Lisäksi tauluun liitetään vanhoja valokuvia silta-alueesta. Sak-sankielinen teksti poistetaan taulusta, jolloin kieliksi jäävät suomi, ruotsi ja englanti.

Taulun tekstiä yksinkertaistetaan sillan teknisten tietojen osalta. Tekstissä korostetaan uuden kokoelmapolitiikan mukaisesti valtakunnallista näkökulmaa vs. paikallinen merkitys kertomalla esim. kivisiltojen yleisyydestä ko. aikakaudella ja sillan merkityksestä osana valtakunnallisesti tärkeää liikenneväylää (valtatie 4). Myös maininta siltapaikalla aiemmin olleista rakennelmista lisätään. Mainintaa museokohteeksi hyväksymisen ajankohdasta esitetään poistettavaksi. Perusteena tälle on, että sillan historia ja aktiivinen käyttö jatkuu vielä museoinnin jälkeenkin.

3.2.3 Maisemanhoito ja virkistys

Sillan näkyvyyden, maisemallisen arvon ja merkityksen parantamiseksi esitetään maisemanhoitotoimenpiteitä tehtäväksi laajemmin Putaanvirran varressa. Toimenpiteitä ovat puuston ja vesakon raivaus ja harventaminen, polkujen ja näköalapaikkojen rakentaminen. Toimenpidetarpeet eivät sijoitu tiealueelle ja vastuun niiden tarkemmasta aikataulusta, suunnittelusta ja toteutuksesta ottaa kunta.

3.3 Alueurakkaan sisällytettävät siltaympäristön hoitotoimenpiteet

Kohteen perustiedot

Viherhoitoluokka T2/ E2

Luonnonmukaisella tai puistomaisella yleisilmeellä hoidettavat taajama-alueet ja maankäytön edellyttäessä taajamien lähialueet

Alueen perustiedot

Valtakunnallisesti arvokas museosilta ja siihen liittyvä erillinen pysäköinti- ja infoalue

Siltapenkereissä puustoa ja vesakkoa, joka peittää näkymiä sillalta.

Sillalla on kapea ajorata ja väistämisvelvollisuus.

Sillan kaiteet ovat kunnostuksen tarpeessa.

Silta on kehitettävän kunnan virkistysreitillä varrella.

Hoitovastuut

Tiehallinto: Silta ja sen lähiympäristö sekä pysäköinti- ja infoalue.

Kunta: Sillan lähiympäristön ulkopuoliset ranta-alueet ja reitit.

3.3.1 Kertaluonteiset toimenpiteet

Huonokuntoiset ja liian tiheässä kasvavat puut ja vesakko raivataan silta- ja tiepenkereestä suunnitelmakartassa esitetyn mukaisesti. Puista suositetaan metsämäntyjä ja hyväkuntoisia koivuja ja leppiä. Sillan kupeessa kasvavaa haaparyhmää harvennetaan tarvittaessa. Puustoa harvennetaan niin, että niiden väli ei ole tasainen vaan luontevan vaihteleva. Säilytettävien puiden alaoksia poistetaan jos ne ovat näkymäesteinä tai kuivuneita.

Pysäköinti- ja infoalueen reunasta poistetaan 2-3 puuta niin, että tievalaistus ulottuu alueelle ja näkymä vesistöön avautuu nykyistä paremmin.

Pysäköinti- ja levähdysalue kunnostetaan ja muotoillaan uudelleen. Opaste-alue rajataan pysäköintialueesta luonnonkivisellä reunakivellä niin, että jalankulkuun ja pysäköintiin tarkoitetut alueet erottuvat. Pysäköintipaikkoja ei ole tarve rajata toisistaan, alue mitoitetaan niin, että sinne mahtuu kolme autoa.

Nykyinen katos poistetaan. Varusteina alueelle esitetään uutta infotaulua, josta on esitetty periaatepiirros. Siitä laaditaan rakennussuunnitelma. Alueelle tuodaan tarvittaessa myös penkki. Pysäköintipaikka merkitään pienellä P-merkillä. Alueen reunalle istutetaan yksi mänty näkösuojaksi talolle päin.

Sillan lounaispuoleiseen luiskaan rakennetaan pieni jätkänpolku, jota pitkin pääsee rantaan. Se voidaan toteuttaa siinä vaiheessa kun alueen maankäyttö mahdollistaa (kaava/ maanomistus). Vasta kunnostetun kaiteen taakse voidaan myös rakentaa pienet portaat.

Sillan kaiteet kunnostetaan ja maalataan.

3.3.2 Vuosittaiset hoitotoimenpiteet

Hoitoluokan T2/E2 mukaisesti sillan ja infoalueen nurmet ja niityt leikataan ja siimataan 2-3 kertaa kesässä, infoalue mielellään kolme kertaa. Leikkausajankohdat ovat kesä- ja elokuu.

Niitto ulotetaan puustorajaan ja luonnonniittyyn. Jos rantaviivassa ja kivikossa kasvaa kukkivia kasveja, ne säästetään.

Kaiteiden taustat niitetään vähintään yhden terän leveydeltä, näkyviltä kohdin ojan pohjaan saakka.

Kaiteiden alustat, teknisten laitteiden ja puiden tyvet niitetään siimaleikkurilla kahdesti kesässä.

Vesakot raivataan raivaussahalla 2-3 vuoden välein.

Vesistöpenkereellä ei tehdä toimenpiteitä lintujen pesintäaikana.

3.4 Pitkän aikavälin kunnostustoimenpiteet

Pitkän aikavälin toimenpiteinä esitetään tien tasauksen pudottamista sillalla ja tarpeellisessa määrin myös sillan ulkopuolella. Tasauksen lasku parantaa sillan ilmettä ja siltakaide asettuu oikeaan korkeuteen.

Sillan ja tien valaistus esitetään uusittavaksi arvokkaaseen silta- ja taajamaympäristöön paremmin soveltuvalla valaisintyypillä. Samassa yhteydessä siltaa korostetaan erikoisvalaistuksella.

3.5 Kunnan hoitovastuulle esitettävät toimenpiteet

Sillan vieressä kulkeva ilmajohto poistetaan ja korvataan vesistön pohjaan upotettavalla kaapelilla.

Putaanvirran varrella tehdään puuston ja vesakon raivaustöitä niin, että näkymiä sillalle avautuu useista kohdista. Raivaustyöt ovat osin kertaluonteisia ja osin 2-3 vuoden välein suoritettavia.

Kuva 15. Puita, pensaita ja rantaruovikkoa raivataan ja niitetään niin, että näkymiä sillalle avautuu useista paikoista rannan reitin, Eijapolun, varrelta. (Kuva: Laura Soosalu)

Maankäytön suunnitelmien edetessä pyritään järjestämään sillalta viralliset kulkuyhteydet sillan viereisille ranta-alueille veden ääreen.

Suunnitelmakartassa on esitetty istuskelupaikan rakentamista sillan kaakoiselle rannalle. Alue rakennetaan hiekka- tai kivituhkapintaisena pienenä aukiona, joka reunustetaan osittain suurin luonnonkivipaasin. Kivet toimivat istuskelupaikkana. Aukion reunalla säilytetään muutama puu, jotka voidaan valaista kohdevalaisimella. Pensaita ja ruovikkoa raivataan niin, että näkymä sillalle on esteetön.

Kuva 16. Heinäjoen sillan ukkopaalu. (Kuva: Laura Soosalu)

LÄHTEET

Mobilia, arkisto

Tiehallinto, siltarekisteri

Hujanen Erkki, Heinäjoen silta Pihtiputaalla, Tiemuseon julkaisuja 3, Tie- ja vesirakennuslaitos 1987

Muhonen Matleena, Keski-Suomen maakunnallinen maisemaselvitys, maisemallinen osa-aluejako, Keski-Suomen ympäristökeskus 2005

Silén Saija; Muinaisuuden metropolista nykypäivään, Pihtiputaan kulttuuriympäristöohjelma, Pohjoisen Keski-Suomen Toiminnallinen Kulttuuriympäristö (POTKU-) hanke, Keski-Suomen ympäristökeskus, Jyväskylä 2007

LIITTEET

Suunnitelmakartta

ISBN
978-952-221-171-2
TIEH 1000219-v-09